

Quick Scan Flora en Fauna

Tooropstraat 117 - 123

Nijmegen

Quick Scan Flora en Fauna

Tooropstraat 117 - 123

Nijmegen

Titel	Quick Scan Flora en Fauna Tooropstraat 117 - 123 Nijmegen
Uitvoering	Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Opdrachtgever	Buro Boot Plesmanstraat 5 3900 AM Veenendaal
Datum	31 oktober 2017
Status	definitief 2 ^e versie

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

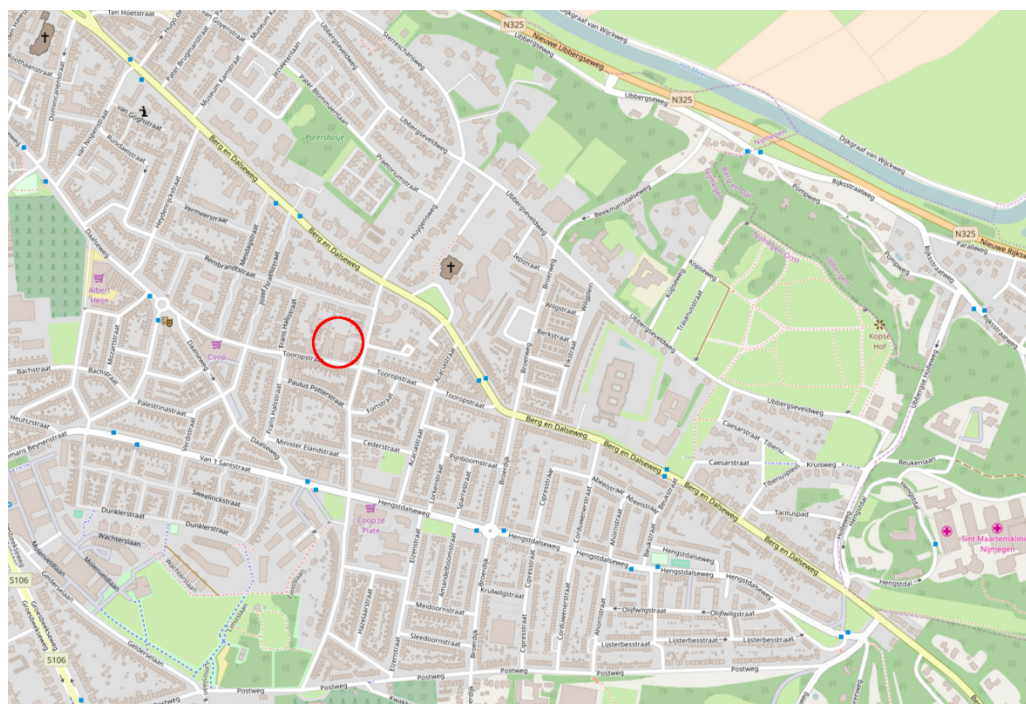
Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding & doel	1
1.2	Methoden	2
1.3	Plangebied	2
1.4	Ingreep	4
2	Beschermde gebieden	5
2.1	Aanwezigheid beschermde gebieden	5
2.2	Effecten beschermde gebieden	5
3	NDFF-gegevens	6
4	Beschermde soorten	7
4.1	Planten	7
4.2	Zoogdieren	7
4.3	Vleermuizen	7
4.4	Vogels	9
4.5	Amfibieën	10
4.6	Reptielen	10
4.7	Vissen	10
4.8	Ongewervelden	10
4.9	Samenvatting	10
5	Conclusies	12
5.1	Beschermde gebieden	12
5.2	Beschermde soorten	12
	Bronnen	13
	Bijlage I. Wettelijk kader en beleidsbeleid	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding & doel

In het oosten van Nijmegen bevindt zich de Tooropstraat (Figuur 1). Langs de straat staat aan beide zijden een vrijwel onafgebroken strook bebouwing. Het voornemen bestaat om enkele bedrijfspanden te slopen ten behoeve van nieuwbouw. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb, 2017) en de provinciale structuurvisie/ verordening (EHS/NNN).

Figuur 1. Nijmegen-Oost met globale ligging plangebied (cirkel).

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quick scan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Wet Natuurbescherming of Omgevingsverordening. Een quick scan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quick scan is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quick scan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Methoden

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor zijn Waarneming.nl en de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd en, indien nodig, verspreidingsatlassen. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van Synbiosys.alterra.nl en de digitale atlas van provincie Gelderland. Op 9 mei 2017 is het plangebied bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling).

1.3 Plangebied

Het plangebied (Figuur 2) wordt gevormd door enkele gebouwen in een rij woningen. Het gaat om woonpanden van rond 1900 die deels gecombineerd zijn met winkelruimten. Aan de achterzijde zijn loodsen aangebouwd. De gebouwen aan straat beschikken grotendeels over een pannendak, de loodsen en een van de gebouwen aan straat hebben een plat of gewelfd bitumendak. Achter de meest westelijke loods bevindt zich een kleine binnenplaats. Het oostelijke deel van het plangebied wordt gevormd door een parkeerplaats. Ten noorden van de bebouwing ligt een braakterrein dat aan de randen begroeid is met bomen, met name esdoorns, maar ook iepen en meidoorns komen voor. Het geheel ligt ingesloten door gebouwen en erven die rond het plangebied liggen. In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor.

Figuur 2. Luchtfoto Tooropstraat met projectgrens (rood).

Figuur 4. Tooropstraat met de betrokken gebouwen.

Figuur 3. Achterzijde gebouwen met op de voorgrond de loodsen.

1.4 Ingereep

Het voornemen bestaat om de bestaande bebouwing te slopen ten behoeve van nieuwbouw. Waarschijnlijk verdwijnt de opgaande begroeiing in het plangebied ook. Het plangebied krijgt een woonbestemming. Het is niet bekend hoe het terrein in de toekomst wordt ingericht.

Figuur 5 Oostzijde plangebied met parkeerterrein. Rechts de loodsen en geheel links woningen die aan het plangebied grenzen.

Figuur 6. Braakterreintje aan de noordzijde van het plangebied.

2 Beschermde gebieden

2.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

Het plangebied ligt middenin stedelijk gebied en is geen onderdeel van beschermde natuurgebieden (Figuur 7). Aan de rand van de stad liggen onderdelen van het Gelders Natuurnetwerk, de Groene Ontwikkelingszone en Natura 2000. Tevens is in het noordwesten een ecologische verbindingszone aanwezig. De afstand tot de dichtstbijzijnde beschermde gebieden bedraagt minimaal 500 meter.

Figuur 7. Ligging plangebied (rood) t.o.v. beschermde natuurgebieden.

2.2 Effecten beschermde gebieden

Het project speelt zich af in een stedelijk gebied en is kleinschalig van aard. De bestemming van het plangebied verandert nauwelijks. Op grond hiervan is een negatief effect op beschermde gebieden in de omgeving op voorhand uit te sluiten.

3 NDFF-gegevens

De NDFF bevat voor het plangebied geen gegevens over beschermde soorten. Op het kruispunt te oosten van het plangebied (Dommer van Poldersveldtweg) zijn in 2010 twee losse waarnemingen van Gewone dwergvleermuis gedaan. Op dit kruispunt en op het kruispunt ten westen van het plangebied (Frans Halsstraat) zijn in 2010 Steenmarters waargenomen. Van de vogelsoorten met vaste nestplaatsen is alleen Gierzwaluw gemeld. Het gaat om een waarneming uit 2013 in de Rembrandtstraat ten noordwesten van het plangebied. Bij de woningen ten westen van het plangebied is in 2011 de Rode lijst- en voormalige beschermde soort Veldsalie gevonden.

4 Beschermde soorten

4.1 Planten

Binnen het plangebied is kruidenbegroeiing beperkt aanwezig, omdat het grotendeels verhard of bebouwd is. Tussen verharding groeien allerlei algemene soorten, zoals Herderstasje, Canadese fijnstraal, Slipbladige ooievaarsbek en Veldereprijs. Het braakliggende terreintje aan de noordzijde is aan de randen begroeid met een vegetatie van voedselrijke en beschaduwde bodem. Er kwamen algemene soorten voor als Stinkende gouwe, Klimopereprijs, Dolle kervel, Klimop, Speenkruid, Kleefkruid, Robertskruid, Look-zonder-look en Bonte gele dovenetel. Geen van de gevonden soorten is bedreigd of beschermd.

4.2 Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren met uitzondering van Mol zijn in meer of mindere mate beschermd. Tijdens het veldbezoek zijn geen dieren of sporen van dieren waargenomen. Het plangebied is weinig aantrekkelijk voor zoogdieren, maar het is waarschijnlijk dat algemene soorten als Egel en Huisspitsmuis voorkomen, met name wat de noordzijde betreft. Van de grotere zoogdieren is alleen de nationaal beschermde Steenmarter kenmerkend voor zo' n stedelijke locatie. In Nijmegen komt Steenmarter veelvuldig voor en rond het plangebied zijn ook waarnemingen gedaan. In het plangebied bieden alleen de pannendaken een potentieel onderkomen, want de loodsen aan de achterzijde zijn enkelwandig en bieden geen potentiële toegangen tot de binnenruimte. Er zijn geen sporen van gebruik gevonden, zoals prooiresten, veegsporen, haren of geforceerde openingen. De daken bevinden zich op relatief grote hoogte, waardoor verblijfplaatsen hier vrijwel uitgesloten zijn.

4.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn strikt beschermd in de Habitatrichtlijn. Verblijfplaatsen kunnen zich in bomen en kunstwerken bevinden, zoals gebouwen, bunkers, bruggen en dergelijke. De bomen in het plangebied zijn niet geschikt als verblijfplaats, omdat geschikte holten ontbreken. De gebouwen aan de straatzijde beschikken over potentiële verblijfplaatsen wat betreft het pannendak en houten beschot en bekistingen. Op grond van de leeftijd van de gebouwen valt de aanwezigheid van een spouwmuur uit te sluiten. De loodsen zijn vermoedelijk niet of nauwelijks geschikt, omdat ze enkelwandig zijn en nauwsluitende, smalle daklijsten bezitten. Een essentiële rol van het plangebied in vlieg- en foerageerroutes is uit te sluiten. Hiervoor is te veel structuur in de omgeving beschikbaar en de oppervlakte aan begroeiing te klein.

Op grond van de potentiële geschiktheid van het plangebied is een aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd. Het terrein is viermaal bezocht tussen juni en september 2017. In onderstaande tabel zijn de details van de bezoeken weergegeven. Voor het vleermuisonderzoek is het terrein in het voorjaar bezocht vanaf zonsondergang of tot zonsopgang. De bezoeken hadden een duur van ongeveer twee uur. De focus van het onderzoek lag in het voorjaar op kraamkolonies in de gebouwen. In het najaar lag de focus op paar- en winterverblijven van vleermuizen. Deze bezoeken begonnen later op de avond of duurden langer in verband met de balts die later op de avond begint. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door de heer M. Bleijerveld. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van twee bat detectors, namelijk een Petterson

D240x en een Elekon Batlogger M. Het laatste apparaat maakt van alle geluidswaarnemingen een hoogwaardige opname voor een geluidsanalyse met het programma Batscope. Verder is zonodig een kijker gebruikt.

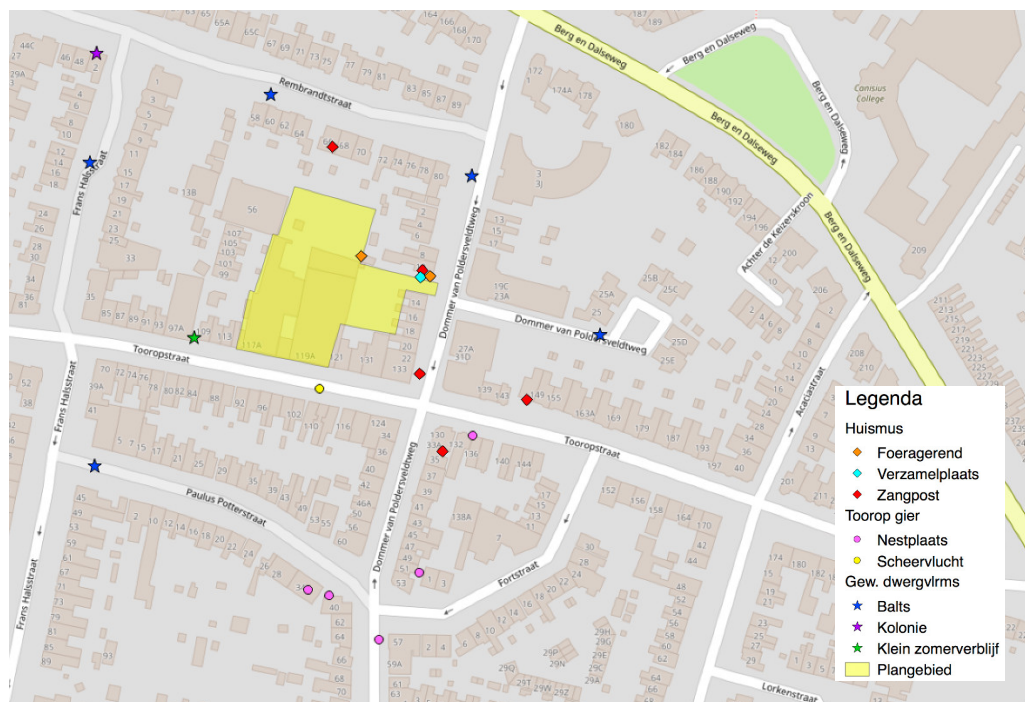
Details onderzoek vaste rust- en verblijfplaatsen vleermuizen						
Datum	Aandachtspunt	periode	tijden	Temp.	Wind	weertype
27-05-2017	Kraamkolonies vleermuizen	Avond	21:40-23:40	25°C	2 Bft	Licht bewolkt, droog
26-06-2017	Kraamkolonies vleermuizen	Ochtend	03:20-05:20	17°C	3 Bft	Bewolkt, droog
24-08-2017	Paarverblijven vleermuizen	Avond	21:00-23:30	18°C	0 Bft	Licht bewolkt, droog
14-09-2017	Paarverblijven vleermuizen	Avond	21:30-23:30	12°C	2 Bft	Bewolkt, motregen in het eerste half uur

Voorjaaronderzoek

Tijdens het voorjaaronderzoek was de presentie van vleermuizen laag. In het eerste half uur van het bezoek zijn geen vleermuizen waargenomen. Daarna was er verspreid in de buurt af en toe een vleermuis waar te nemen. In een woning in de Rembrandstraat ten noordwesten van het plangebied was vermoedelijk een kleine kolonie aanwezig, afgaande op zwermgedrag van enkele individuen bij de gevel (fig. 8). In het plangebied zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen gevonden. Het tweede bezoek verschilde weinig van het eerste bezoek. In de Rembrandstraat en Frans Halsstraat ten noordwesten van het plangebied was een relatief hoge presentie van Gewone dwergvleermuizen waarneembaar. Tegen zonsopgang vloog één Gewone dwergvleermuis in achter het beschot van de woning aan Tooropstraat 109, iets ten westen van het plangebied. Dit gebouw staat buiten het plangebied. Er zijn geen andere soorten vleermuizen waargenomen.

Najaaronderzoek

Tijdens het najaaronderzoek lag het aantal waarnemingen hoger dan in het voorjaar, maar de presentie bleef relatief laag. Naast Gewone dwergvleermuizen zijn in het najaar ook Ruige dwergvleermuizen waargenomen. In de Paulus Potterstraat ten zuiden van het plangebied was enkele malen een Laatzvlieger te horen. Er is geen balts of nachtelijk zwermgedrag vastgesteld in het plangebied. Ten noorden en noordwesten van het terrein is wel baltsactiviteit van Gewone dwergvleermuis vastgesteld (fig. 8). Er zijn geen locaties met nachtelijk zwermen gevonden, zodat grote winterverblijven zijn uit te sluiten. Van Ruige dwergvleermuis is in de buurt geen balts vastgesteld.

Figuur 8. Relevante resultaten van het onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen.

4.4 Vogels

In en rond het plangebied waren enkele gebruikelijk stadsvogels aanwezig, met name rond het groene braakliggende terrein aan de noordzijde. Het ging om soorten als Tjiftjaf, Merel, Zwartkop en Houtduif. In de begroeiing van het braakliggende terrein en het binnenplaatsje zijn nestplaatsen van algemene stadsvogels te verwachten. Van de gebouwen zijn de pannendaken in principe geschikt als nestplaats voor bijvoorbeeld Spreeuw, maar tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van nesten in de gebouwen. Van de broedvogels met vaste nestplaatsen waren Gierzwaluw en Huismus in de buurt aanwezig. De pannendaken van de woningen in het plangebied zijn potentieel geschikt als nestplaats voor beide soorten. Op grond van de geschiktheid is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van nestplaatsen in het plangebied. Voor Huismus is het plangebied in de ochtend tweemaal bezocht vanaf een uur na zonsopgang. Voor Gierzwaluw is de locatie driemaal bezocht in de twee uur voor zonsondergang. Tijdens de bezoeken is gelet op nestindicerend gedrag, zoals zang, in- en uitvliegen, vervoer van nestmateriaal, zwermgedrag en scheervluchten.

Details onderzoek vaste rust- en verblijfplaatsen vleermuizen						
Datum	Aandachtspunt	periode	tijden	Temp.	Wind	weertype
09-05-2017	Nestplaatsen Huismus	Ochtend	07:00-09:00	11°C	1 Bft	Onbewolkt
23-05-2017	Nestplaatsen Huismus	Ochtend	06:15-08:15	13°C	1 Bft	Onbewolkt
27-05-2017	Nestplaatsen Gierzwaluw	Avond	19:40-21:40	25°C	2 Bft	Licht bewolkt, droog
10-06-2017	Nestplaatsen Gierzwaluw	Avond	20:00-22:00	21°C	3 Bft	Onbewolkt
09-07-2017	Nestplaatsen Gierzwaluw	Avond	20:00-22:00	22°C	1 Bft	Licht bewolkt, droog

Huismus was schaars in de buurt. Er zijn enkele territoria gevonden ten oosten van het plangebied (fig. 8). Het ging om zangposten in de omgeving van Tooropstraat 130 en 149, Rembrandtstraat 66 en bij de Dommer van Poldersveldtweg 10. In een struik bij de Dommer van Poldersveldtweg 22 is eenmaal een zingende Huismus vastgesteld. Het is niet geheel zeker of de zang verband hield met een nestplaats in het betreffende gebouw of dat vogel verbonden was aan de territoria bij nummer 10. In het plangebied zelf is geen activiteit van Huismus waargenomen. Bij de woning aan de Dommer van Poldersveldtweg 10 (direct ten noordoosten van het plangebied) is relatief veel activiteit van Huismus vastgesteld. Het erf van deze woning is huismusvriendelijk ingericht en ook hangen hier meerdere nestkasten. De vogels van deze locatie zijn enkele malen foeragerend gevonden in de randbomen van het bosje van het plangebied.

Van Gierzwaluw was betrekkelijk veel activiteit in de buurt waar te nemen. Enkele Gierzwaluwen voerden af en toe scheervluchten uit door de Tooropstraat ter hoogte van het plangebied. Dit bleek verband te houden met een nestplaats in de Tooropstraat ten oosten van de kruising. Verder nestelden in het gebied ten zuiden van de Tooropstraat verschillende paren. Boven dit deel van de wijk werd ook veelvuldig gezwermd. De nestplaatsen bevonden zich allen buiten het plangebied en zijn daarom bij benadering gelokaliseerd. Vermoedelijk lag het aantal nestplaatsen hoger dan in figuur 8 is weergegeven.

4.5 Amfibieën

Alle soorten amfibieën zijn in meer of mindere mate beschermd. Het braakliggende terrein is in potentie geschikt als leefgebied voor amfibieën in de landfase, maar in de hooggelegen buurt is geen oppervlaktewater beschikbaar. Vermoedelijk zijn in de buurt wel tuinvijvers aanwezig, zodat algemene soorten amfibieën, zoals Bruine kikker en Kleine watersalamander voor kunnen komen. Deze nationaal beschermde soorten zijn dan ook in het plangebied te verwachten.

4.6 Reptielen

Alle soorten reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. Het plangebied en de omgeving daarvan zijn ongeschikt als leefgebied voor reptielen in het algemeen. Een negatief effect op deze soortgroep is uitgesloten.

4.7 Vissen

In en rond het plangebied komt geen oppervlaktewater voor. Een negatief effect op vissen in het algemeen is uitgesloten.

4.8 Ongewervelden

De beschermde soorten ongewervelden zijn gebonden aan zeer specifieke habitats. Voor geen van de beschermde soorten komt in het plangebied een geschikt habitat voor.

4.9 Samenvatting

In het plangebied zijn algemene kleine zoogdieren en amfibieën te verwachten. Verder biedt het plangebied potentie voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, Gierzwaluw en Huismus. Tot slot is het zeker dat in de opgaande begroeiing broedsels van vogels zonder vaste nestplaats te vinden zijn.

Tabel 1: Beschermde soorten die binnen de planlocatie worden verwacht op basis van bestaande gegevens en het veldbezoek.

SOORTGROEP	TOELICHTING	BESCHERMDE SOORTEN			
		GEEN	WNB	HR	VR
Planten		X			
Zoogdieren	Algemene soorten		Waarschijnlijk		
	Steenmarter	X			
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	X			
Vleermuizen	Foerageergebied	X			
Vleermuizen	Vliegroutes	X			
Broedvogels	Zonder vaste nestplaats				Zeker
Broedvogels	Met vaste nestplaats	X			
Amfibieën			Mogelijk		
Reptielen		X			
Vissen		X			
Ongewervelden		X			

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Aan de rand van Nijmegen liggen diverse beschermde natuurgebieden, maar een negatief effect hierop is uit te sluiten vanwege de kleine schaal van het plan, de ligging van het plangebied en de toekomstige bestemming.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied kunnen algemene, nationaal beschermde soorten amfibieën en kleine zoogdieren voor. Verder zijn broedvogels zonder vaste nestplaatsen te verwachten. Het aanvullende onderzoek heeft geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen en vogels binnen het plangebied aangetoond.

Kleine zoogdieren en amfibieën (nationale soorten Wnb)

Door de uitvoering kan verstoring van deze soorten optreden en ook sterfte van dieren. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt afhankelijk van de provincie een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. In provincie Gelderland geldt deze vrijstelling voor alle soorten die in het plangebied te verwachten zijn.

Broedvogels zonder vaste nestplaatsen (Wnb-VR)

In opgaande begroeiing en mogelijk ook de gebouwen aan de straatzijde zijn broedvogels te verwachten. Tijdens de uitvoering is vernieling van nesten en sterfte van vogels mogelijk. Dit is verboden volgens de Wnb. Daarom dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden. De piek van het broedseizoen beslaat de periode van 15 maart tot 15 juli, maar eerdere en vooral latere broedgevallen zijn mogelijk. In de periode van 15 september tot en met februari is de kans op broedgevallen gering.

Tabel 1. Maatregelen en vervolgacties n.a.v. quickscan

Soortgroep	Soort	Maatregel/vervolgactie
Planten	Alle	—
Vleermuizen	Alle	—
Zoogdieren	Alle	—
Vogels zonder vaste verblijfplaats	Alle	Werkzaamheden buiten de periode 15 maart - 15 juli (15 sep)
Vogels met vaste verblijfplaats	Alle	—
Reptielen	Alle	—
Amfibieën	Alle	—
Vissen	Alle	—
Ongewervelden	Alle	—

Bronnen

Creemers, R. & Delft, J. van. 2009. Atlas van reptielen en amfibieën in Nederland, Ravon.

Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.

www.gelderland.nl

www.synbiosis.alterra.nl

www.waarneming.nl

Rogier Lange et al. 1994. Zoogdieren van West-Europa. KNNV-uitgeverij, Utrecht

Bijlage I Wettelijk kader en beleidskader

De toets is gericht op de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden. De bescherming is in de wet geregeld middels de Wet natuurbescherming. De gebiedsbescherming die voortkomt uit het beleid uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de provinciale structuurvisies en verordeningen (NNN/EHS) neemt een aparte positie in.

Wet
natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) verenigt of vervangt verschillende wetten en verdragen op het gebied van bos- en natuurbescherming, te weten:

- Voormalige Flora- en Faunawet
- Europese Vogelrichtlijn
- Europese Habitatrichtlijn, Verdrag van Bonn en Verdrag van Bern
- Voormalige Boswet

Activiteiten mogen niet leiden tot een overtreding van de verbodsbepalingen. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geen voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De Wnb kent verschillende beschermingsregimes voor nationaal beschermde soorten, Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten. Elk van deze drie beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten en belangen voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de verbodsbepalingen die relevant zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen en dergelijke.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van	Niet van toepassing

deze onder zich te hebben.	dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vrijstelling

In sommige gevallen geldt voor een handeling die gevolgen heeft voor een soort een vrijstelling. Vormen van vrijstellingen zijn het toepassen van een gedragscode, een programmatische aanpak, een provinciale verordening en een ministeriele regeling.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leef- omgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Bevoegd gezag

De provincie waarin een handeling plaatsvindt is in principe verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wnb. In een aantal gevallen is de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland namens het Rijk verantwoordelijk. Het gaat om zaken van nationaal of provincie-overschrijdend belang, zoals Rijkswegen, -wateren en militaire activiteiten.

Rode lijst

Een Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de minister van EZ. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Wnb. De Rode lijsten helpen daarbij. Deze lijsten worden ook gebruikt om te toetsen of de beleidsdoelen over biodiversiteit worden gehaald (www.rijksoverheid.nl).

NNN/EHS

Het Nationale Natuurnetwerk (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur - EHS) is een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De juridische borging van de nationale ruimtelijke belangen die in de SVIR worden aangewezen vindt plaats via het

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). De rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij EHS geen sprake is van externe werking.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële)waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De planologische bescherming van het NNN vindt plaats in op basis van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen bestemmingsplannen.